

Fanonganongo

‘Ahó: 25 ‘Okatopa 2016

Ki he: Kau Taki Mā‘olungá; Fitungofulu Faka‘ēliá;
Palesiteni Fakasiteiki, Fakamisiona mo
e Fakavahefonua; Pīsope mo e Palesiteni
Fakakolo; Kau Mēmipa ‘o e Ngaahi Fakataha
Alēlea ‘a e Siteikí mo e Uōtí

Mei he: Fakataha Alēlea Pule ki he Lakanga Fakataula‘eikí mo e Fāmilí
(801-240-2134)

Kaveingá: Ko e Tokoni ki he Kakai ‘Oku Fetokanga‘aki Ai ‘a e Tangata mo e
Tangata pe Fefine mo e Fefiné

SIASI ‘O
SĪSŪ KALAISSI
‘O E KAU MĀ‘ONI‘ONI
‘I HE NGAahi ‘AHO
KIMUI NÍ

‘Oku lava ke ma‘u atu he taimí ni e ngaahi ma‘u‘anga tokoni fakamuimuitaha ko ‘ení, fekau‘aki mo e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné ma‘á e fakafo‘ituituí, ngaahi fāmilí mo e ngaahi fakataha alēlea ‘o e uōtí:

- Fakamatala ki he “Fetokanga‘aki ‘a e Tangata mo e Tangata pe Fefine mo e Fefiné” ‘i he Gospel Topics ‘i he LDS.org (vakai ki he fakamatala ‘oku ‘oatu mo e tohí ni)
- Ngaahi Akonaki ‘a e Siasí (vakai ki he fakamatala ‘oku ‘oatu fakataha mo e tohí ni)
- Ngaahi Fehu‘i ‘Oku Fa‘a Faí (vakai ki he fakamatala ‘oku ‘oatu fakataha mo e tohí ni)
- Uepisaiti Mormonandgay.lds.org ‘i he lea faka-Pilitāniá
- Ngaahi Ma‘u‘anga Tokoni (ministering.lds.org), ‘oku ma‘u atu ‘i he lea fakafonua ‘e 10 ki he kau mēmipa ‘o e ngaahi fakataha alēlea ‘o e uōtí mo e siteikí ‘o fakafou ‘i he Ma‘u‘anga Tokoni ‘a e Takí mo e Kalaké ‘i he LDS.org.

‘E lava ke vakai‘i e ngaahi ma‘u‘anga tokoni ko ‘ení ‘i ha fakataha alēlea ‘a e siteikí pe uōtí.

Fetokanga‘aki ‘a e Tangata mo e Tangata pe Fefine mo e Fefiné (Same-Sex Attraction)

25 ‘Okatopa 2016

SIASI ‘O
SISŪ KALAISSI
‘O E KAU MĀ’ONI’ONI
‘I HE NGAahi ‘AHO
KIMUI NI

Mei he Gospel Topics ‘i he topics.lds.org:

‘Oku ‘uhinga ‘a e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, ki he tokanga fakaeloto, fakaesino pe fakasekisuale ‘a ha tangata ki ha tangata pe fefine ki ha fefiné. ‘Oku ‘ikai tatau ki he tokotaha kotoa e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné. Mahalo ‘oku ‘i ai ha ni‘ihi ia ‘oku nau tokanga taha pē ki honau fa‘ahingá, kae ‘i ai ha ni‘ihi ia ‘oku nau fakatou tokanga pē kia tangata mo fefine.

‘Oku fakafaikehekehe‘i ‘e he Siasi ‘a e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangatá pe fefine mo e fefiné mei he tō‘onga fakahomosekisualé. ‘E lava e kakai ‘oku fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné pe ‘oku ‘iloa ko e kau fakafāfiné (gay), kau fakatangatá (lesbian) pe fakatou tokanga kia tangata mo fefiné (bisexual), ‘o fakahoko mo tauhi e ngaahi fuakava mo e ‘Otuá pea nau kau kakato mo taau atu ki he Siasi. ‘Oku ‘ikai ko ha angahala ‘a hono ui kita ‘okú te fakafāfiné, fakatangata pe fakatou tokanga kia tangata mo fefiné (bisexual), pe fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, pea ‘oku ‘ikai ta‘ofi ai ha taha ia mei he‘enau kau atu ki he Siasi, ma‘u ha uui‘i pe hū ki he temipalé.

Ko e haohaoa fakasekisualé ko ha konga mahu‘inga ia ‘o e palani ‘a e ‘Otuá ki he‘etau fiefiá. ‘Oku fakatalati ‘a e feohi fakasekisualé ke toki fai ia ‘e ha tangata mo ha fefine ‘okú na mali peá na fepalōmesi‘aki ke na fetauhī‘aki ‘i he tōnunga kakato. Ko e fetu‘utaki fakasekisuale ‘i he vaha‘a ‘o ha tangata mo ha fefine ‘oku ‘ikai ke na malí, pe ‘i he vaha‘a ‘o ha tangata mo ha tangata pe fefine mo ha fefiné, ‘okú ne maumau‘i ‘e ia e taha ‘o e ngaahi fono mahu‘inga taha ‘etau Tamai Hēvaní pea ‘okú ne uesia ‘etau fakalakalaka ta‘engatá. ‘E lava ‘e he kakai ‘o ha fa‘ahinga tu‘unga fakasekiuale pē ‘oku nau maumau‘i e fono ‘o e angama‘á, ‘o fai ha fakalelei mo e ‘Otuá ‘o fakafou ‘i he fakatomalá. ‘I he‘etau hoko ko e kau muimui ‘o Kalaisí, ‘oku tau fakafepaki‘i ‘a e tō‘onga anga‘ulí ka tau feinga ke hoko ‘o hangē ko Iá. ‘Oku tau fekumi ki he tataki ‘a e Laumālie Mā‘oni‘oní pea mo e tokoni ‘a e Fakamo‘uí, he ‘okú Ne ‘afio‘i e founiga ke tokoni‘i ai kitautolu he taimi ‘oku ‘ahi‘ahi‘i ai kitautolú (vakai, 1 Kolinitō 10:13; T&F 62:1). Kapau ‘oku tau fakavaivai ki he ngaahi fakatauele fakasekisualé ‘o tau maumau‘i e fono ‘o e angama‘á, ‘e lava ke tau fakatomala, fakamolemole‘i kitautolu pea tau kau kakato atu ki he feohi‘anga ‘i he Siasi.

Mahalo he ‘ikai ke tau ‘ilo‘i pau e ‘uhinga ‘o e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, ka ‘oku hoko ia ko ha fo‘i mo‘oni fihitu‘u ki ha ni‘ihi pea ko ha konga ia ‘o e a‘usia fakamatelié. Na‘e ma‘u ‘e he Fakamo‘uí ko Sisū Kalaisí, ha mahino haohaoa ki he faingata‘a kotoa pē te tau fehangahangai mo ia ‘i he māmaní, pea te tau lava ‘o tafoki kiate Ia ke ma‘u ha fiemālie, fiefia, ‘amanaki lelei pea mo ha tataki (vakai, {15}‘Alamā 7:11–12). Neongo pe ko e hā ha ngaahi faingata‘a te tau fehangahangai mo ia ‘i he mo‘uí, ka ko e fānau kotoa kitautolu ‘a e ‘Otuá, ‘oku taau ke tau feangalelei‘aki mo femanava‘ofa‘aki (Loma 8:16–17). ‘I he‘etau fokotu‘u ha ‘ātakai fepoupouakí, ‘oku tau langaki hake ai e ongo‘i manava‘ofa ki he ni‘ihi kehé pea tau lavemonū ai ‘i hono fakataha‘i ‘etau ngaahi fakakaukaú mo e tuí.

Ngaahi Akonaki ‘a e Siasi

25 ‘Okatopa 2016

SIASI ‘O
SISŪ KALAISSI
‘O E KAU MĀ’ONI’ONI
‘I HE NGAAHII ‘AHO
KIMUI NI

Mei he mormonandgay.lds.org.

‘Oku ‘Ofa ‘a e ‘Otuá ‘i He‘ene Fānaú Kotoa

‘Oku ‘ikai ha me‘a te ne fakahaa‘i kakato e loloto mo e taukakapa e ‘ofa ‘a e ‘Otuá, ka ko ‘Ene hōifua ko ia ke feilaulau‘i Hono ‘Aló ke lava ai ‘e kitautolu ko ‘Ene fānaú, ‘o ikuna‘i ‘a e maté pea lava ke ma‘u mo e mo‘ui ta‘engatá. “He na‘e ‘ofa pehē ‘a e ‘Otuá ki māmani, na‘á ne foaki hono ‘Alo pē taha na‘e fakatupú, koe‘uhí ko ia kotoa pē ‘e tui kiate iá ke ‘oua na‘a ‘auha, kae ma‘u ‘a e mo‘ui ta‘engatá” (Sione 3:16). ‘Oku ‘ikai ha me‘a te ne fakahaa‘i lelei ange e ‘ofa ‘a Sisū Kalaisí, ka ko ‘Ene finangalo ke foaki ‘Ene mo‘uí ko e fakalelei ma‘á e ngaahi angahala ‘a e fa‘ahinga ‘o e tangatá ki he mamahi mo e ngāue ta‘etotonu kotoa pē, pea vete ‘a e ngaahi ha‘i ‘o e maté ma‘á e tokotaha kotoa (vakai, {13} ‘Alamā 7:11–13). “‘Oku ‘ikai ha tangata ‘e lahi hake ‘ene ‘ofá ‘i he me‘á ni, ke ne foaki ‘ene mo‘uí koe‘uhí ko hono kāingá” (Sione 15:13).

‘I he konifelenisi lahi ‘o ‘Okatopa 2009, na‘e fakamatala‘i ai ‘e Palesiteni Tieta F. ‘Ukitofa e ‘ofa ‘a e ‘Otuá: ““Oku ‘ikai ‘afio e ‘Otuá ki he fōtunga ‘oku hā ki tu‘á. ‘Oku ou tui ‘oku ‘ikai ke Ne momo‘i tokanga pe ‘oku tau nofo ‘i ha fale lahi pe ki‘i fale faka‘ofa, pe ‘oku tau talavou pe ‘ikai matā tangata, pe ‘oku tau ongoongoa pe li‘ekina. Neongo ‘etau ta‘e kakató, ka ‘oku kakato e ‘ofa ia ‘a e ‘Otuá kiate kitautolú. Neongo ‘etau ta‘e haohaoá, ka ‘oku haohaoa e ‘ofa ia ‘a e ‘Otuá kiate kitautolú. Neongo te tau ongo‘i hē mo taumu‘a valea, ka ‘oku fālute kakato kitautolu ‘e he ‘ofa ‘a e ‘Otuá.

““Okú Ne ‘ofa ‘iate kitautolú he ‘okú Ne fonu ‘i he ‘ofa ta‘efakangatangata ‘oku mā‘oni’oni, haohaoa mo ta‘emafakamatala‘i. ‘Oku tau mahu‘inga ki he ‘Otuá ‘o ‘ikai tu‘unga ‘i hotau lekooti fakaengāué ka koe‘uhí ko ‘Ene fānau kitautolu. ‘Okú Ne ‘ofa ‘iate kitautolu kotoa” (“The Love of God,” Oct. 2009 general conference).

‘Oku ‘ofa e ‘Otuá ‘iate kitautolu kotoa. ‘Okú Ne ‘ofa ‘i he ni‘ihi ‘oku kehe ‘enau tui fakalotú pea mo e ni‘ihi ‘oku ‘ikai tuí. ‘Okú Ne ‘ofa he ni‘ihi ‘oku faingata‘a‘iá. ‘Okú Ne ‘ofa tatau pē ki he koloa‘iá mo e masivá. ‘Okú Ne ‘ofa he kakai ‘o e matakali mo e anga fakafonua kotoa pē, tatau ai pē pe ‘okú ke mali pe tāutaha, pea pehē ki he ni‘ihi ‘oku fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, pe ‘oku ui ko e kau fakafāfiné, fakatangatá pe fakatou tokanga ki he tangata mo fefiné. ‘Oku ‘amanaki mai e ‘Otuá ke tau muimui ‘i He‘ene sīpingá.

‘Oku Fekau‘i Kitautolu ke Tau ‘Ofa ki he ‘Otuá pea ke Tau Fe‘ofa‘aki

“Ke ke ‘ofa ki ho ‘Otuá ‘aki ho laumālié kotoa, mo ho‘o mo‘uí kotoa, mo ho lotó kotoa. Ko e ‘uluaki pea ko e lahi ia ‘o e fekaú. Pea ko hono ua ‘oku tatau mo iá, Ke ke ‘ofa ki ho kaungā‘apí ‘o hangē pē ko koe” (Mātiu 22:37–39).

“Ko ‘eku fekaú ‘eni, Ke mou fe‘ofa‘aki kiate kimoutolu, ‘o hangē ko ‘eku ‘ofa kiate kimoutolú” (Sione 15:12).

‘Oku tau fakahaa‘i ‘etau ‘ofa ki he ‘Otuá ‘i he‘etau tauhi ‘Ene ngaahi fekaú (vakai, Sione 14:15) pea tau fe‘ofa‘aki (vakai, Sione 13:34). Kapau ‘oku ‘i ai hao fāmili pe kaungāme‘a ‘okú ne foua e fetokanga‘aki

‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné pe ui ko ha fakafāfine/fakatangatá, ‘ofa‘i kinautolu. Na‘e pehē ‘e Palesiteni Henelī B. ‘Aealingi:

“Kapau ‘okú ke loto ke vāofi mo ha taha kuó ke ‘ofa ai, ka ‘oku ‘ikai ke mo vāofi, ‘okú ke ‘ilo‘i ‘a e founa ke fai ki aí. Te ke kumi ha founa ke ke talanoa mo kinautolu, te ke fakafanongo kiate kinautolu, pea te ke ‘ilo‘i ‘a e ngaahi founa ke mo fetokoni‘aki aí. Ko e lahi ange ‘ene hokó, mo ‘ene fuoloa angé, ko e loloto ange ia ‘a e fehokotaki ‘o e ‘ofá. Kapau ‘e ‘osi atu ha taimi lahi ‘oku ‘ikai ha felea‘aki, fakafanongo, mo fai ha me‘a, ‘e vaivai leva ‘a e fehokotakí. ‘Oku haohaoa mo māfimafi ‘a e ‘Otuá, ka ‘okú ta kei matelie pē. Ka ko Ia ‘etau Tamaí, ‘okú Ne ‘ofa ‘iate kitautolu, pea ‘okú Ne foaki mai ‘a e faingamālie tatau ke ofi ange ai kiate Ia ‘o hangē ha kaungāme‘a ‘ofá. Pea te ke fai ia ‘i he founa tatau pē: ‘i he leá, fakafanongó, mo hono fakahokó” (“To Draw Closer to God,” Apr. 1991 general conference).

‘Okú ke fakahaa‘i ho‘o ‘ofa ki he ‘Otuá ‘i ho‘o ‘ofa mo tokoni ki he ni‘ihi kehé. “Pea vakai, ‘oku ou fakahā kiate kimoutolu ‘a e ngaahi me‘a ni koe‘uhí ke mou ‘ilo‘i ‘a e potó; koe‘uhí ke mou ‘ilo‘i ‘o ka mou ka ‘i he tauhi ‘o homou kāingá, ‘oku mou ‘i he tauhi pē ‘o homou ‘Otuá” (Mosaia 2:17).

‘Oku ‘uhinga ki he hā ke fe‘ofa‘aki? ‘Oku tokanga ‘a ‘ofa. ‘Oku fakafanongo ‘a ‘ofa. ‘Oku fakakau mai ‘e ‘ofa. ‘Oku fakalotoa ‘a ‘ofa. Ko ‘ofa e uho ‘o e mo‘ui ‘a e tangatá he ko e fānau kitautolu ‘a e ‘Otuá pea ko e “‘Otuá ko e ‘ofa” (1 Sione 4:8). Ne fakamamafa‘i mai ‘e he Fakamo‘uí ‘i he ‘Ohomohe Faka‘osí, “I he me‘a ni ‘e ‘ilo ai ‘e he kakai kotoa pē ko ‘eku kau ākonga ‘a kimoutolu, ‘o kapau te mou fe‘ofa‘aki kiate kimoutolu” (Sione 13:35).

‘Oku kau he fekau ke fe‘ofa‘akí, ‘a e ni‘ihi ‘oku ‘ikai ke tatau ‘etau fakakaukau ki he māmaní. Hangē ko ia ne fakamatala‘i ‘e ‘Eletā Tāleni H. ‘Oakesí:

“I he ngaahi vā fetu‘utaki mo e tūkunga kehekehe ‘o e mo‘uí, kuo pau ke tau fe‘ao mo ha ngaahi faikehekehe. ‘O ka mahu‘inga, ‘oku ‘ikai totonu ke tau faka‘ikai‘i pe li‘aki e tafa‘aki ‘oku tau kau ki ai he ngaahi tō kehekehe ko ‘ení, ka ‘i he‘etau hoko ko e kau ākonga ‘o Kalaisí ‘oku totonu ke tau nofo melino mo e ni‘ihi kehe ‘oku ‘ikai ke tau tui tataú pe te nau tali e ngaahi akonaki ‘oku fakatefito aí. ‘Oku tau ‘ilo ‘i he fakahā fakapalōfitá ‘oku hanga ‘e he palani ‘a e Tamaí ki he fakamo‘uí, ‘o fokotu‘u kitautolu ‘i ha ngaahi tūkunga fakamatelie ke tau tauhi ai ‘Ene ngaahi fekaú. ‘Oku kau ai ‘etau ‘ofa hotau kaungā‘api ‘oku kehekehe hotau anga fakafonuá mo e tui fakalotú, ‘o hangē ko ‘Ene ‘ofa ‘iate kitautolú. Hangē ko ia ne ako‘i mai ‘e ha palōfita he Tohi ‘a Molomoná, kuo pau ke tau vilitaki atu ki mu‘a ‘i he “‘ofa ki he ‘Otuá mo e kakai fulipē” (2 Nīfai 31:20)” (“Ko e ‘Ofa mo Feohi mo e Ni‘ihi Kehé Neongo e Faikehekehé,” konifelenisi lahi ‘o ‘Okatopa 2014).

‘Oku ‘ikai hanga ‘e he ‘ofa fakalangí ‘o fakatonuhia‘i e faiangahalá—“He ko au ko e ‘Eikí ‘oku ‘ikai te u lava ke mamata ki he angahalá ‘o momo‘i faka‘atu‘i ia”—ka ‘oku vēkeveke ke fakamolemole‘i—“ka neongo iá, ‘ilonga ia ‘oku fakatomala pea fai ki he ngaahi fekau ‘a e ‘Eikí ‘e fakamolemole‘i ia” (T&F 1:31–32). ‘I he founa tatau pē, ‘oku ‘ikai totonu ke tuku ‘etau mo‘ui‘aki mo taukapo‘i e ngaahi fekau ‘a e ‘Otuá, ka ke tau fakahaa‘i kakato atu e ‘ofa ‘a e ‘Otuá kuo pau foki ke tau fe‘ofa‘aki tau‘atāina mo kakato ke ‘oua na‘a ongo‘i ‘e ha taha ‘oku li‘ekina pe tuēnoa pe taumu‘avalea.

‘Oku Ma‘u ‘e he Fakamo‘uí ha Mahino Kakato ki Hotau Ngaahi Faingata‘a‘ia Kotoa pē

“He ko ‘eni ‘oku tau fakaasiāsi ‘i he sio‘ata fakapo‘upo‘ulí; ka ‘e ‘i ai ‘a e mata ki he mata: ‘oku ou ‘ilo fakakonga ‘eni; ka te u ‘ilo ai, ‘io, ‘o hangē ko hono ‘ilo‘i aú” (1 Kolinitō 13:12).

‘I he‘etau hoko ko ha kakai fakamatelié, ‘oku fakangatangata pē ‘etau mahinó. Te tau lava ‘o lea fakataha mo Nīfai ‘oku tau “‘ilo ‘okú ne ‘ofa ki he‘ene fānau; ka neongo ia, ‘oku ‘ikai te [tau] ‘ilo‘i hono ‘uhinga ‘o e me‘a kotoa pē” (1 Nīfai 11:17).

‘I he‘etau fekumi ki ha ngaahi tali mo ha fakahinohino ki he‘etau fononga fakatāutahá, ‘e lava ke tau falala ki he ‘Otuá pea mo e mālohi mahu‘inga ko ē ‘i he feilaulau fakalelei ‘a Sīsū Kalaisí. ‘I hono to‘o ko ia ‘e Sīsū Kalaisi

kiate ia e ngaahi angahala ‘a e māmaní, na‘á Ne foua foki ai e mamahi mo e faingata‘a kotoa pē ‘e lava ke a‘usia ‘e ha fa‘ahinga taha pē:

“Pea te ne hā‘ele atu, ‘o kātaki‘i ‘a e ngaahi mamahi mo e ngaahi faingata‘á pea mo e ngaahi ‘ahi‘ahi kehekehe kotoa pē; pea ‘e fai ‘eni koe‘uhí ke lava ‘o fakamo‘oni‘i ‘a e folofolá ‘a ia ‘oku pehē te ne to‘o kiate ia ‘a e ngaahi mamahi mo e ngaahi mahaki ‘oku mo‘ua ai hono kakai” (‘Alamā 7:11).

‘Oku ‘Ikai ko ha Angahala ‘a e Fetokanga‘aki ‘a e Tangata mo e Tangata pe Fefine mo e Fefiné Ka Te Tau Lava ‘o Fili e Founga Fakafeangaí

‘Oku ‘ikai ha lau ‘a e Siasí ia ki he me‘a ‘okú ne fakatupu ‘a e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangatá pe fefine mo e fefiné. Na‘e fakamatala ‘a ‘Eletā Tāleni H. ‘Oakesi he 2006 ‘o pehē:

“Oku ‘ikai ha lau ‘a e Siasí ia ki he ngaahi me‘a ‘okú ne fakatupu ha ni‘ihí ‘o e ngaahi ongo‘i vaivai pe fakahehema ko ‘ení, kau ai e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné” (initaviu he 2006 mo Elder Dallin H. Oaks pea mo Elder Lance B. Wickman: “Same-Gender Attraction”).

‘Oku ‘ikai ko ha angahala e fetokanga‘aki ia ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné. Na‘e ako‘i ‘e ‘Eletā M. Lāsolo Pālati ‘o pehē:

“Tau ‘ai mahino pē: ‘Oku tui ‘a e Siasi ‘o Sīsū Kalaisi ‘o e Kau Mā‘oni‘oni ‘i he Ngaahi ‘Aho Kimui Ní ko e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné (same-sex attraction), ko ha mo‘oni fihitu‘u ia ki he kakai tokolah. ‘Oku ‘ikai ko ha angahala ‘a e fetokanga‘akí, ka hono fakahokó. Neongo ‘oku ‘ikai fili ‘e he fakafo‘ituituí ke ma‘u ‘a e fa‘ahinga fetokanga‘aki ko iá, ka ‘oku nau fili ‘a e founga ‘enau fakafeangaí. ‘Oku tokoni ‘a e Siasí ki he fānau kotoa ‘a e ‘Otuá ‘i he ‘ofa mo e loto-mahino, kau ai [‘a kinautolu ‘oku fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné]. (“The Lord Needs You Now!” Ensign, Sept. 2015, 29.

Neongo ‘oku ‘ikai ko ha angahala e fetokanga‘aki e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, ka ‘e ala faingata‘a. Neongo he ‘ikai fili ha taha ia ke ma‘u e ngaahi ongo ko ‘ení, ka te ne lava ‘o tukupā ke tauhi e ngaahi fekau ‘a e ‘Otuá. ‘Oku totonu ke fili ‘a e mātu‘a ‘a ha fānau ‘oku fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné pe ui ko ha fakafāfine/fakatangatá, ke ne ‘ofa mo tali lelei e fānau ko iá. ‘I he‘etau hoko ko ha kāngalotu ‘o e Siasí, ‘oku totonu ke tau fili ke fokotu‘u ha ‘ātakai ‘oku talitali lelei ai kinautolú.

“Okú ne fakaafe‘i ‘a kinautolu kotoa pē ke nau ha‘u kiate ia ‘o ma‘u ‘i he‘ene angaleleí; pea ‘oku ‘ikai te ne ta‘ofi ha tokotaha ‘oku ha‘u kiate ia, . . . pea ‘oku tatau ‘a e kakai fulipē ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otuá” (2 Nīfai 26:33).

‘E Lava e Kakai ‘Oku Nau Mo‘ui‘aki e Ngaahi Fono ‘a e ‘Otuá ‘o Kau Kakato Atu ki he Me‘a ‘Oku Fai ‘i he Siasí

“Ko e mo‘oni ‘oku ou ‘iló ni ‘oku ‘ikai filifilimānako ‘a e ‘Otuá ki he kakai” (Ngāue 10:34).

‘Oku tala‘ofa mai e ‘Otuá kapau te tau talangofua ki He‘ene ngaahi fonó te tau ma‘u ‘a e fiefia ta‘engatá pea ‘okú Ne tauhi ma‘u pē ‘Ene ngaahi tala‘ofá. ‘Oku mahino lelei ‘e lava ‘e he kakai ko ia ‘oku nau foua e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, pe ui ko ha kau fakafāfine/fakatangatá, ‘o fakahoko mo tauhi ‘a e ngaahi palōmesi ki he ‘Otuá. Te nau lava ‘o ‘a‘eva ‘i He‘ene māmá. Te nau lava ‘o kau kakato atu ki he me‘a ‘oku fai ‘i he Siasí.

“Kapau ‘oku ongo‘i ‘e he kau mēmipá ha fetokanga‘aki pē ‘a e kakai tangatá ‘iate kinautolu pe kakai fefiné ‘iate kinautolu pē (same gender attraction), ka ‘oku ‘ikai ke nau fakahoko ha ngaahi tō‘onga fakahomosekisuale, ‘oku totonu ke poupou‘i mo fakalotolahi‘i kinautolu ‘e he kau takí ke nau mo‘ui ‘aki ‘a e fono ‘o e angama‘á mo mapule‘i ‘a e ngaahi fakakaukau ta‘emā‘oni‘oní. ‘E lava ‘e he kāngalotu ko ‘ení ‘o ma‘u ha ngaahi uiui‘i faka-Siasi. Kapau ‘oku nau taau mo fe‘unga ‘i he toenga ‘o e ngaahi tafa‘aki kotoa pē, ‘e lava foki ke nau ma‘u ha lekomeni temipale mo ma‘u e ngaahi ouau fakatemipalé” (Tohi Tu‘utu‘uni Fika 2: Ko Hono Pule‘i ‘o e Siasí, 21.4.6).

Na‘e pehē ‘e Palesiteni Kōtoni B. Hingikelī:

“Oku tau ‘ofa ‘iate kinautolu ko e ngaahi foha mo e ngaahi ‘ofefine o e ‘Otuá. Te nau ala ma‘u ha fa‘ahinga fakahehema ‘oku fu‘u mālohi pea ala faingata‘a ke mapule‘i. ‘Oku ma‘u ‘e he konga lahi ‘o e kakaí, ha ngaahi fakahehema kehekehe ‘i ha ngaahi taimi kehekehe. Kapau ‘oku ‘ikai ke nau fakahoko e ngaahi fakahehema ko ‘ení, ‘e lava leva ke nau laka atu kimu‘a ‘o hangē ko e kau mēmipa kehe kotoa ‘o e Siasí. Kapau te nau maumau‘i e fono ‘o e angama‘á mo e ngaahi tu‘unga ‘ulungaanga angama‘a ‘o e Siasí, ‘oku nau mo‘ulaloa leva ki he fakatonutonu faka-Siasí, ‘o hangē pē ko e ni‘ihī kehē” (“What Are People Asking About Us?” Konifelenisi lahi ‘o ‘Okatopa 1998).

Ko e hā pē ha tūkunga ‘oku ‘i ai ha taha, te ne lava ‘o tokoni ki he ngāue ‘a e ‘Eikí ‘i he lolotongá ni mo fakatetu‘a atu ‘e lava ‘e he‘ene faivelengá ‘o ‘omi e ngaahi tāpuaki tatau pē ‘i henī pea mo e maama kaha‘ú, kuo tala‘ofa ‘e he ‘Otuá ki ha taha pē ‘oku faivelenga tatau. Kuo pehē ‘e ‘Eletā D. Toti Kulisitofasoni:

“ ‘Oku ‘i ai e ngaahi me‘afoaki ‘a e taha kotoa; ‘oku ‘i ai e talēniti ‘o e taha kotoa; ‘e lava e taha kotoa pē ‘o tokoni ki hono fakahoko e palani fakalangí ‘i he to‘u tangata takitaha. Ko e konga lahi ‘o e ngaahi me‘a ‘oku leleí, ko e konga lahi ‘o e ngaahi me‘a ‘oku mahu‘ingá —pea taimi ‘e ni‘ihī ko e ngaahi me‘a kotoa ‘oku fie ma‘u he taimi ní—‘e lava ke a‘usia ia ‘i ha tu‘unga [angamaheni pē]. ‘Oku tokolahī hamou ni‘ihī ‘oku mou fai homou lelei tahā. Pea ‘i he taimi ‘oku tu‘u ai ‘a kimoutolu ‘oku fuesia ‘a e kavenga mamafa taha ‘o e matelié ‘o taukapo‘i e palani ‘a e ‘Otuá ke hakeaki‘i ‘Ene fānaú, ‘oku tau mateuteu kotoa leva ke laka atu. ‘Oku tau fakamo‘oni ta‘e toe veiveiuā ki he me‘a na‘e fakatetu‘a ki ai e Fakalelei ‘a Sīsū Kalaisí, pea ‘i he iku‘angá te Ne totongi hahu‘i ‘a e me‘a kotoa pē na‘e mole meiate kinautolu ‘oku tafoki kiate Iá. ‘Oku ‘ikai ke ‘i ai ha taha ia kuo tu‘utu‘uni pau mai ke ne ma‘u pē ha me‘a si‘isi‘i ange ‘i he me‘a kotoa ‘oku ma‘u ‘e he Tamaí ma‘a ‘Ene fānaú” (“Uhinga ‘o e Malí, ‘Uhinga ‘o e Fāmilí,” Konifelenisi lahi ‘o ‘Epeleli 2015).

‘Oku Kaungatonu e Fono ‘o e Angama‘á ki he Fānau Kotoa ‘a e ‘Otuá

Ko e haohaoa fakasekisualé ko ha konga ia ‘o e palani ‘a e ‘Otuá ki he‘etau ‘etau fiefiá. Na‘e pehē ‘e he Kau Palesitenisí ‘Uluakí mo e Kōlomu ‘o e Kau ‘Aposetolo ‘e Toko Hongofulu Mā Uá:

“Oku fekau‘aki ‘a e fuofua fekau na‘e tuku ‘e he ‘Otuá kia ‘Ātama mo ‘Iví, pea mo e me‘a te na malava ‘i hona tu‘unga fakaemātū‘á, ko e husepāniti mo e uaifí. ‘Oku mau fakahā ai henī ‘oku kei tu‘u ma‘u pē ‘a e fekau ko ia ‘a e ‘Otuá ki He‘ene fānaú ke nau fanafanau mo fakatokolahī ‘a e māmaní. ‘Oku mau toe fakahā foki henī kuo ‘osi tu‘utu‘uni ‘e he ‘Otuá ke toki ngāue ‘aki pē ‘a e ngaahi mālohi toputapu ‘o e fakatupú ‘e ha tangata mo ha fefine, kuó na ‘osi mali fakalao ko ha husepāniti mo ha uaifi” (“Ko e Fāmilí: Ko ha Fanonganongo ki Māmaní”).

Ko e fetu‘utaki fakasekisuale ko ia ‘i ha vaha‘a ‘o ha tangata mo ha fefine ‘oku ‘ikai ke na mali pe ‘i he kakai tu‘unga fakasekisuale tataú, ko ha angahala ia pea ‘okú ne maumau‘i ‘e ia e taha ‘o e ngaahi fono mahu‘inga taha ‘a ‘etau Tamai Hēvaní mo ne uesia ‘etau fakalakalaka ta‘engatá.

“Ko e fono ‘a e ‘Eikí ki he angama‘á ko e faka‘ehi‘ehi mei he fetu‘utaki fakasekisuale ‘oku te‘eki fai ha mali fakalaó pea mo anganofo ‘i he nofo-malí. ‘Oku toki taau pē ‘a e ngaahi fetu‘utaki fakasekisualé ‘i he vā ‘o ha tangata mo ha fefine kuó na ‘osi mali ‘i he founa totonu mo fakalaó ko e husepāniti mo e uaifí. Ko ha angahala lahi ‘a e tonó, fe‘auakí, nonofokovi fakahomosekisualé pe nonofokovi fakafefiné, pea mo e ngaahi tō‘onga ta‘emā‘oni‘oni, ta‘efakanatula, pe ta‘ema‘a kotoa pē” (*Tohi Tu‘utu‘uni Fika 2: Ko Hono Pule‘i ‘o e Siasí*, 21.4.5).

‘E lava ‘a e kakai ‘o ha fa‘ahinga tu‘unga fakasekisuale pē ‘oku nau maumu‘i e fono ‘o e angama‘á, ‘o fai ha fakalelei mo e ‘Otuá ‘o fakafou ‘i he fakatomalá.

“Oua na‘á ke tono; pea ko ia ia ‘e tono, pea ‘ikai fakatomalá, ‘e kapusi ia ki tu‘a. Ka ko ia ia kuó ne tono peá ne fakatomala ‘aki hono lotó kotoa ‘o ne li‘aki ia, pea ‘ikai te ne toe fai iá, ke mou fakamolemole‘i ia” (Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 42:24–25).

Ngaahi Fehu‘i ‘Oku Lahi Hono ‘Eké

25 ‘Okatopa 2016

SIASI ‘O
SISŪ KALAISSI
‘O E KAU MĀ’ONI’ONI
‘I HE NGAAHII ‘AHO
KIMUI NI

Mei he mormonandgay.lds.org.

Ko e Hā ‘Oku Faka‘aonga‘i Ai e Lea “Fetokanga‘aki ‘a e Tangata mo e Tangata pe Fefine mo e Fefiné (Same-Sex Attraction)”? Ko e Hā ‘Oku ‘Ikai ke Tau Pehē pē “Fakafāfine pe Fakatangatá [Gay]”?

‘Oku ‘uhinga e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangatá pe fefine mo e fefiné (SSA), ki he fetokanga‘aki fakaeloto, fakaesino, fe‘ofa‘aki pe fakasekisuale ‘a ha tangata mo e tangata pe fefine mo e fefine. Kapau ‘okú ke foua e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, te ke lava ‘o fili pe ‘ikai fili e tu‘unga fakasekisuale ke ui ‘aki koe. Tatau ai pē pe ko e hā e tūkungá, ko e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, ko ha fo‘i lea fakatekinikale ia ‘okú ne fakamatala‘i e me‘a ‘oku hokó kae ‘ikai ui ‘aki kita. ‘Oku faka‘aonga‘i ‘e he uepisaití ni ‘a e fo‘i leá ni ke fakakau mai ki ai e kakai ‘oku ‘ikai ke nau ongo‘i fiemālie hono ui ‘aki kinautolu ha hingoá (label), ka ‘oku ‘ikai ko hono faka‘ikai‘i ‘o pehē ‘oku ‘ikai ha me‘a ko e fakafāfine, fakatangata pe fakatou‘osi.

Ko e Hā ‘Oku ‘Ikai Tālanga‘i ai ‘i he Uepisaití ‘a e Ta‘efiemālie ki he Tu‘unga Tangata pe Fefiné pe Ngaahi Palopalema ‘o e Liliu-tangata pe fefiné?

Ko e konga lahi e ngaahi tefito‘i mo‘oni fakalūkufua ‘oku vahevahé ‘i he uepisaití ni (hangē ko ‘ení, ‘a e mahu‘inga ke fakakau maí mo e anga‘ofá,) ‘oku ‘uhinga pē ia ki he Kāingalotu ‘oku nau a‘usia e ta‘efiemālie ‘i he tu‘unga tangata pe fefiné pe fakafāfine/fakatangatá [transgender]. Ka neongo ia, ‘oku kehekehe ‘aupito ‘a e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné mei he ta‘efiemālie ki hoto tu‘unga tangata pe fefiné (gender dysphoria). Hangē ko ‘ení, ko e ni‘ihī ‘oku ta‘efiemālie ki honau tu‘unga tangata pe fefiné, mahalo ‘oku ‘ikai ke nau foua ‘e kinautolu e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, pea ko e konga lahi ‘o kinautolu ‘oku nau foua e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, ‘oku ‘ikai fie liliu ‘e kinautolu ia honau tu‘unga tangata pe fefiné. Mei he tafa‘aki fakae‘atamaí mo e tokoni fakalotú, ‘oku kehekehe pē ongo me‘á ni.

‘Okú ke Fehu‘i Loto pē Kiate Koe pe ‘Okú ke Fakafāfine/Fakatangata [Gay]?

Kapau ‘okú ke fehu‘ia pe ‘okú ke fakafāfine/fakatangata, mahalo kuó ke ‘osi a‘usia pē e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangatá pe fefine mo e fefiné, pea ‘okú ke fifili pe ‘oku ‘uhinga ki he hā e ngaahi ongo ko ‘ení. ‘Oku fihi e ngaahi holi fakasekisualé pea ‘oku fakatupu ia ‘e ha ngaahi me‘a lahi. Neongo ‘e lava ke tala ‘e he fetokanga‘aki ‘i he ‘ofá, fakaelotó pe fakasekisualé ho tu‘unga fakasekisualé, ka ‘oku ‘ikai totonu ke ke fakakaukau ‘oku pehē. ‘Oku malava pē ke hokohoko mo feliliuaki e holi fakasekisualé ia. Kapau ‘okú ke fehu‘ia, ta ‘oku ‘ikai totonu ke ke ongo‘i mafasia pe fakatovave ke ke aofangatuku ho tu‘unga fakasekisualé.

‘Oku kehekehe pē ‘uhinga ‘o e ngaahi leá ki he kakai kehekehe pea ‘e lava ke liliu e faka‘uhinga‘i ‘o ha fo‘i lea he toenga ‘o ‘etau mo‘uí. Ko e hā ‘ene ‘uhinga kiate koe ‘a e fo‘i lea ko e fakafāfine/

fakatangata (gay)? Ko ha ongo nai? tu‘unga ‘oku ‘ilo‘i ‘aki kita? pe ko ha tō‘onga mo‘ui? Kuo toumoliliu hono faka‘aonga‘i e fo‘i lea ko e *fakafāfine/fakatangata* ‘i he liliu ko ia e sosaietí mo e anga fakafonuá. Mahalo na‘a ‘uhinga hono tala ko ha fakafāfine/fakatangata koé, ko e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefine, ka ke fili ke ‘oua te ke tuli taupaua e ngaahi ongo ko ‘ení. Pe mahalo ‘oku hanga ‘e he hingoa ko ‘ení ‘o fakamatala‘i e founa ‘okú ke fakafōtunga mai ai koe fakaeloto, fakaesino, fakasekisuale pe fakapolitikalé. Kapau ‘okú ke fifili pe ko e hā e ‘uhinga ‘a ha taha he taimi ‘okú ne pehē ai, ““Oku ou fakafāfine/fakatangatá,” (gay) ‘eke ange pē kiate kinautolu.

‘Oku Totonu Nai ke u Lea ke ‘Ilo‘i?

‘Oku ‘i ai ha kakai ‘e hoko hono tukuloto‘i e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, ke nau mā ai pe hoko ia ko ha fakakaukau fakaeloto ‘oku ta‘efe‘unga. ‘E lava ke fakatupu tau‘atāina mo fakamo‘ui hano vahevahe e ngaahi ongo ko iá ki ha taha ‘okú te falala ki ai. Ka neongo ia, ‘oku ‘i ai ha ni‘ihi ia ‘oku nau faka‘amu ne nau tatali ke ki‘i fuoloa ange pe toe tokosi‘i ange e kakai ne nau fakahā ki ai e ngaahi ongo ne nau ma‘ú, ko ia ‘oku ‘ikai totonu ke fakatefito e fili ko ‘ení ia ‘i ha‘ate fakavaivai ki ha teke mālohi mei ha tafa‘aki ke “fai mo te lea ke ‘ilo‘i” ‘e he kakaí pe tala mahino pē ‘okú te fakafāfine/fakatangata. Kapau ‘okú ke fili ke fakahaa‘i ho‘o ongo‘i fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, fakakaukau‘i ‘i he fa‘a lotu ‘a e ni‘ihi ‘okú ke fie fakahā ki aí mo e founa ke vahevahe ai e tafa‘aki ko ‘eni ‘o ho‘o a‘usia fakamatelié.

Kapau te ke fili ke vahevahe ho‘o ongo‘i fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, pe tala ke ‘ilo‘i mahino ‘okú ke fakafāfine/fakatangata, ‘oku totonu ke faipoupoua pea ‘ofeina mo faka‘apa‘apa‘i koe, ‘o tatau pē ‘i ‘api pea mo e siasí. ‘Oku fie ma‘u ke tau fekātaki‘aki ‘i he‘etau feinga ke ‘ilo e me‘a ke faí.

‘I he‘etau hoko ko e kāngalotu ‘o e Siasí, ‘oku ‘i ai kotoa pē hotau fatongia ke fakatupu ha ‘ātakai fepoupouaki mo ‘ofa ma‘a hotau kāngá kotoa. ‘Oku hanga ‘e he fa‘ahinga founa fepoupouaki pehee‘o ‘ai ke toe faingofua ange hono mo‘ui‘aki ‘o e ongoongoleleí pea mo e fekumi ki he Laumālié lolotonga hono fononga‘ia ha fa‘ahinga tafa‘aki pē ‘o e mo‘ui fakamatelié.

Te u Talanoa Fēfē ki He‘eku Ongomātu‘á pe Pīsopé ‘o fekau‘aki mo e Fetokanga‘aki ‘a e Tangata mo e Tangata pe Fefine mo e Fefiné?

Kapau ‘okú ke ongo‘i fiemālie ke talanoa ki ha taha ho‘o mātu‘á, mēmipa ‘o e fāmilí pe taki ‘i he Siasí, fakakaukau ke ke vahevahe ange kiate kinautolu e ngaahi ongo ‘okú ke ma‘ú. Tokoni ke mahino kiate kinautolu e me‘a ‘okú ke fouá kae lava ke nau fakahaa‘i atu ‘enau ‘ofá mo e poupoú. Kapau na‘e ‘ikai mahino kiate kinautolu e fa‘ahinga a‘usia ko ‘ení, kole ange ke nau lau e ngaahi fakamatala ‘i he uepisaiti ko ‘ení. Mahalo pē he ‘ikai faingofua ke kamata‘i e fetalanoa‘aki ko ‘ení, ka ‘oku mahu‘inga ke fai ha talatalanoa ki ai. Kātaki‘i e kakai ‘oku mou feohí, peá ke manatu‘i ‘oku mou ako fakataha pē. Kapau ‘oku faingata‘a ke mahino ki he ni‘ihi ‘okú ke ‘ofa aí pe faingata‘a ke ma‘u ‘enau poupoú, mahalo ‘oku nau fie ma‘u ho‘o tokoní. Fai ki ho‘o ongomātu‘á mo e kau takí ‘a e anga‘ofa mo e faka‘apa‘apa tatau pē ‘okú ke faka‘amu ke nau fakahaa‘i atu kiate koé. ‘Oku fatu e uepisaiti ni ke tokoni ke mahino lelei ange ki he tokotaha kotoa pē ‘a e fetokanga‘aki e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, mei he tafa‘aki ‘a e ongoongoleleí.

Kapau ‘Oku ou Faivelenga Fe‘unga, ‘e Mole Nai ‘Eku Ongo‘i Fetokanga‘aki?

‘Oku ‘ikai hoko e lahi ‘o e fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, ko ha me‘afua ia ‘o ho‘o mo‘ui faivelengá. ‘Oku laui ta‘u e lotu ‘a ha kakai tokolahí mo fai e me‘a kotoa pē te nau lavá ke nau talangofua ai, ka ‘oku kei fetokanga‘aki pē ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefine. ‘Oku foua ‘e he fetokanga‘aki ‘a e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, ha faingata‘a lahi pea ‘oku ‘ikai tatau ia ki he tokotaha kotoa. ‘Oku ‘i ai ha ni‘ihi ‘oku nau fakatou tokanga pē kia tangata mo fefine, pea ‘i ai ha ni‘ihi ‘oku nau tokanga taha pē ki honau fa‘ahingá. ‘Oku ‘i ai ha ni‘ihi ia, ‘e ‘alu pē taimí mo e mole atu e ngaahi ongo mālohi ko ia ‘o e fetokanga‘aki ‘a

e tangata mo e tangata pe fefine mo e fefiné, pe ko hano konga lahi. Ka ko e hā pē tūkungá, ‘oku ‘ikai totonu ke ‘amanaki pe tu‘utu‘uni ‘e he mātu‘á pe kau takí ia ke liliu e anga ‘o e fetokanga‘akí.

Mahalo pē ‘oku ‘ikai ke ke lava ‘o mapule‘i e lahi ho‘o fetokanga‘akí; ka te ke lava ‘o fili ‘a e founiga ho‘o fakafeangaí. ‘E lava ‘e ha‘o fehu‘i ki he ‘Eikí pe ko e hā te ke lava ‘o ako mei he a‘usia ko ‘ení kae pehē ki he founiga ‘e lava ke hoko ai ‘eni ko ha mālohungá, ‘o ‘ai ke tukutaha ho‘o tuí ‘i ha ola te ke lava ‘o mapule‘í. ‘Oku hoko ‘a hono tekaki ho‘o mo‘uí ki he ‘Otuá ko ha konga mahu‘inga ia hono fakahaa‘i ‘o e tuí pea te ne ‘omi ha ngaahi tāpuaki lahi he taimí ni mo ha ngaahi tāpuaki lahi ange he maama ka hoko maí.

‘E ‘i ai Nai ha Taimi ‘e Liliu Ai ‘e he Siasí ‘Ene Tokāteliné mo e Fakataputapui ‘o e Mali ‘a ha Taha ‘Okú na Tu‘unga Fakasekisuale Tataú?

Ko e tokāteline ‘o e mali ‘i he vaha‘a ‘o ha tangata mo e fefiné ko e uho ia e palani ‘a e ‘Otuá, pea ko ha akonaki mahu‘inga ia ‘o e Siasi ‘o Sīsū Kalaisi ‘o e Kau Mā‘oni‘oni ‘i he Ngaahi ‘Aho Kimui Ní pea he ‘ikai liliu ia:

““Oku fakapapau‘i mai ‘e he Siasí ko e mali ‘a ha tangata mo ha fefiné, ko e konga mahu‘inga ia ‘o e palani ‘a e Tokotaha Fakatupú ki he iku‘anga ta‘engata ‘o ‘Ene fānaú, ‘a ia ko ha tefito‘i tokāteline ‘oku makatu‘unga ‘i he folofolá.

““Oku toki taau pē ‘a e ngaahi fetu‘utaki fakasekisualé ‘i he vā ‘o ha tangata mo ha fefine kuó na mali ‘i he founiga totonu mo fakalaó ‘o hoko ko ha husepāniti mo e uaifi. Ka ‘i ai ha toe fa‘ahinga fetu‘utaki fakasekisuale kehe, ‘o kau ai ‘a e fetu‘utaki fakahomosekisualé, ko ha angahala lahi ia pea ‘okú ne uesia ‘a e fa‘unga fakalangi ‘o e fāmilí. ‘Oku toe fakamahino‘i mai ai ‘e he Siasí ko e malí ko ha fakataha‘i totonu mo fakalao ia ‘o ha tangata mo ha fefine” (*Tohi Tu‘utu‘uni Fika 2: Ko Hono Pule‘i ‘o e Siasí*, 21.4.10).